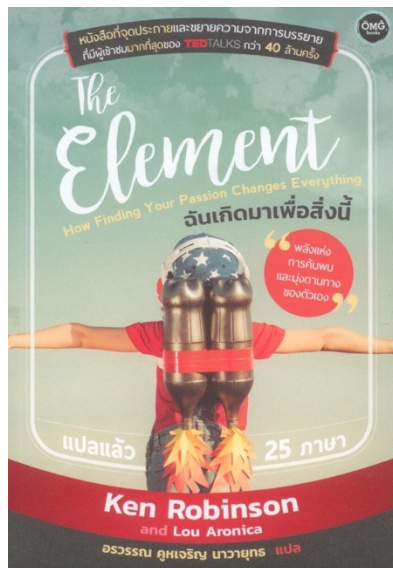

วารสารความเป็นธรรมทางสังคมและความเหลื่อมล้ำ

ปริทัศน์หนังสือ - The Element: How Finding Your Passion Changes Everything : ค้นเกิดมาเพื่อสิ่งนี้

ผู้แปล: อรวรรณ คูหเจริญ นาวายุทธ

ปีที่พิมพ์: 2557

ISBN: 9786167832180

จำนวนหน้า: 348 หน้า

อริสา สุมามาลย์^{ก1}

Arisa Sumamal^a

^กศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล

^aContemplative Education Center, Mahidol University

บทสรุป

หนังสือเรื่อง The Element : ค้นเกิดมาเพื่อสิ่งนี้ เป็นหนังสือที่อธิบายว่า เพราะอะไรการค้นพบธาตุจึงมีความสำคัญต่อชีวิต และจะทำไมอย่างใดให้ผู้คนค้นพบและใช้ชีวิตตามธาตุของตนเองมากขึ้น ผู้เขียนใช้คำว่า “ธาตุ” แทนสิ่งที่是一切ความถนัดและความชอบมาบรรจบกัน โดยเริ่มต้นเปิดประเด็นว่าคนเราส่วนใหญ่ไม่ค่อยค้นพบธาตุของตนเองเพราะระบบการศึกษาเน้นให้ความสำคัญกับความฉลาดและความสามารถเพียงไม่กี่แบบ (ภาษาและการคำนวณ) จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนมุมมองและเปิดพื้นที่ให้กับความฉลาดหรือปัญญาในรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น (สติปัญญา การรับรู้ทางกาย ความรู้สึก จินตนาการ ญาณทัศนะ) จากนั้น ผู้เขียนได้กล่าวถึงวิธีการที่จะช่วยให้คนรุ่นใหม่ค้นพบธาตุของตนเอง โดยกล่าวถึงบทบาทของการศึกษา สิ่งแวดล้อม และบทบาทของปัจเจกบุคคลที่จะต้องแสวงหาโอกาสและมีทัศนคติเชิงบวกต่อชีวิต สรุปลงท้ายด้วยการเน้นย้ำถึงความสำคัญว่าการค้นพบธาตุไม่ใช่เป็นไปเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์เท่านั้น แต่โลกกำลังเผชิญกับวิกฤตที่

¹Corresponding author, E-mail address: arisa.sum@mahidol.edu

หลากหลาย จึงต้องการมนุษย์ที่ใช้ชีวิตได้เต็มศักยภาพมาช่วยดูแลโลกด้วยหนทางที่มีคุณค่าความหมายในแบบของตนเอง

Summary

The Element: How finding your passion changes everything is a book which describes why finding elements is important to life and what could help people discover and live more according to their own elements. The author used the word "element" as the intersection where the things one love to do and the things one are good at come together. The author raised the problem that most people do not find their own elements, because the education system focuses on a few types of intelligence and abilities (words and number). Therefore, it is necessary to open space for wider range of human capacities, including imagination, intelligence, feeling, intuition, spirituality and physical and sensory awareness. Then, the author discusses ways to help the new generation find their own elements, which include roles of reforming education, environment, and individuals that have to seek opportunities and have a positive attitude towards life. In conclusion, the author emphasized that discovering elements is not only for human survival, but the world in crises need people who live their life fully to take responsibility in their meaningful ways.

สาระสำคัญ

ชื่อของเซอร์ เคน โรบินสันเป็นที่รู้จักไปทั่วโลกจากการบรรยาย TED Talks ในหัวข้อ “Do schools kill creativity?” (โรงเรียนฆ่าความคิดสร้างสรรค์หรือไม่) ในปี 2006 ซึ่งเขาได้วิพากษ์ระบบการศึกษาที่มุ่งให้ความรู้กับความสำเร็จเชิงวิชาการมากเกินไป แต่ล้มเหลวในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การกลั่นกรองผิดลองถูก และทักษะและพรสวรรค์ของผู้เรียนที่แตกต่างหลากหลาย จากแนวคิดหลักข้างต้น เขาและผู้ร่วมเขียนหนังสือ ลู อโรนิก้า ได้ขยายความมาเป็นหนังสือเล่มนี้และได้รับความนิยมไม่แพ้กัน โดยได้รับการแปลมาแล้ว 25 ภาษา ใจความของหนังสือพูดถึงการค้นพบธาตุ (element) อันหมายถึง “จุดที่พรสวรรค์ตามธรรมชาติมาบรรจบกับความปรารถนาจากส่วนลึก ความชำนาญผสานเข้ากับความหลงใหล ความถนัดมาพบกับความรัก”(น.13) เมื่อผู้คนเข้าถึงธาตุของตนเอง จะรู้สึกเป็นตัวของตัวเองและมีพลังสร้างสรรค์ที่สุด อันนำไปสู่แรงบันดาลใจและความสำเร็จ หนังสือเล่มนี้จึงเหมาะทั้งกับคนหนุ่มสาวที่ต้องการค้นหาตนเอง และพ่อแม่ ครู อาจารย์ที่ต้องการส่งเสริมพลังบวกให้ลูกหลานและลูกศิษย์

ความน่าสนใจของหนังสือเล่มนี้คือ เนื้อหาส่วนใหญ่ของหนังสือมาจากการสัมภาษณ์ผู้เป็นสุดยอดจากหลายวงการ ไม่ว่าจะเป็นนักออกแบบท่าเต้น นักวาดการ์ตูน นักเศรษฐศาสตร์ นักยิมนาสติก นักแสดงช่างทำम्म ฯลฯ ซึ่งบ้างก็เรียนได้ดี เพราะความถนัดของเขาเข้ากับสิ่งที่โรงเรียนสอน แต่หลาย ๆ คนต้องบอบช้ำจากระบบการศึกษามาก่อนจะมีโอกาสได้พบเจอสิ่งแวดลอมใหม่ที่ช่วยส่งเสริมศักยภาพของพวกเขา จุดประสงค์ของผู้เขียนจึงเป็นการทำให้ผู้ได้มองเห็นศักยภาพและความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ในมุมที่กว้างขึ้น ในช่วงเริ่มต้นของหนังสือ ผู้เขียนแสดงทัศนคติถึงอุปสรรคที่ทำให้ผู้คนค้นพบธาตุของตนเองได้ยากกว่าที่ควรจะเป็นอันเนื่องมาจากระบบการศึกษาที่มีอยู่ เด็ก ๆ ถูกกำหนดให้เรียนรู้และแข่งขันด้วยความสามารถทางวิชาการบางด้านมากเกินไป ได้แก่ การวิเคราะห์วิจารณ์ การใช้เหตุผล ภาษาและคณิตศาสตร์ ส่วนวิชาต่าง ๆ ที่เสริมสร้างศักยภาพของมนุษย์อย่างเป็นองค์รวม เช่น ดนตรี ศิลปะ การแสดง การเต้นรำ กีฬา ประวัติศาสตร์ ปรัชญา ฯลฯ กลับถูกลดทอนความสำคัญลงไป การประเมินคุณภาพของโรงเรียนก็พึ่งพามาตรฐานการทดสอบ

ความสามารถของผู้เรียนจากเพียงพิสัยแคบ ๆ เช่น แบบทดสอบกลางของประเทศ สอดคล้องกับวิทยาการของนักจิตวิทยาที่ผลิตเครื่องมือมาใช้วัดความฉลาดและสติปัญญาของมนุษย์ เช่น การทดสอบ IQ ซึ่งยิ่งทำให้มุมมองของคนเราต่อความฉลาดถูกจำกัดอยู่ในทักษะไม่กี่ด้าน ในประเด็นนี้ ผู้เขียนตั้งประเด็นด้วยประโยคเรียบง่าย แต่ชัดเจนและลึกซึ้ง ว่าถึงเวลาแล้วที่เราจะเปลี่ยนจากการถามว่า “เราฉลาดแค่ไหน” มาเป็น “เราฉลาดแบบไหน” เพราะการเชื่อว่าความฉลาดมีแบบเดียว ทำให้เยาวชนจำนวนมากมาที่มีพรสวรรค์อันพิเศษจึงถูกมองข้ามไปหรือทำให้รู้สึกพ่ายแพ้ ไร้ค่า เพียงเพราะเขาไม่มีความถนัดในสิ่งที่การศึกษากระแสหลักต้องการวัด

ผู้เขียนยังอธิบายต่อไปด้วยว่า มนุษย์ทุกคนมีพลังจินตนาการ สติปัญญา ความรู้สึก ญาณทัศนะ จิตวิญญาณ รวมทั้ง การรับรู้ทางกายภาพและทางผัสสะต่าง ๆ ที่แสนวิเศษมหัศจรรย์ เช่น ประสาทรับรู้ด้านความสมดุลของร่างกาย อุดมภูมิ ความเจ็บปวด ตำแหน่งและการเคลื่อนไหว แต่เรามักมองข้ามไปเพราะเชื่อว่าคนเรามีเพียงประสาทสัมผัสทั้ง 5 เท่านั้น คน ส่วนใหญ่ใช้พลังเหล่านี้เพียงเศษเสี้ยว หรือไม่ได้ใช้เลย อีกทั้งยังมองไม่เห็นว่าคุณภาพต่าง ๆ เหล่านี้ทำงานแบบสัมพันธ์โยงใยกันเป็นองค์รวม คนจำนวนมากจึงไม่พบธาตุของตัวเองเพราะไม่เข้าใจพลังของตัวเองดีพอ อย่างไรก็ตาม ข้อดีของหนังสือเล่มนี้คือ ผู้เขียนไม่เพียงแต่ให้มุมมองที่กระจ่างต่อปัญหา แต่ยังเสนอทางออกที่ช่วยให้ผู้คนค้นพบธาตุจากแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้

บทบาทของการศึกษา : โรงเรียนต้องยกเลิกการจัดลำดับความสำคัญของวิชาต่าง ๆ แบบลดหลั่นกัน หลักสูตรควรใช้การเรียนรู้แบบสหวิทยาการและสอดคล้องกับลักษณะสไตล์ การเรียนรู้และพรสวรรค์ของคนแต่ละคน ดังที่ผู้เขียนกล่าวว่า “ถ้าเด็กสักคนเป็นคนเดียวในห้องเรียนที่เป็นแฟนเพลงโอเปร่าด้วย นั่นก็เป็นสิ่งที่ถูกต้องและควรส่งเสริม ให้กำลังใจ ไม่ว่าใครจะชอบหรือศรัทธาเรื่องอะไรก็ตาม เราก็ควรพัฒนาสิ่งนั้นอย่างจริงจัง” (น.320)

บทบาทของปัจเจกบุคคล : เราจะค้นพบธาตุของตัวเองได้ โดย 1) มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงการนั่งคิดจินตนาการ แต่เป็นกระบวนการของการผลิตความคิดใหม่ พิจารณาทางเลือก ทดลองลงมือทำ จดบันทึกและต่อยอดสิ่งที่ใช้ได้ รวมถึงความรักต่อสื่อที่ใช้ เช่น กวีรักตัวอักษร นักดนตรีรักเสียงเพลง นักคณิตศาสตร์รักตัวเลข ครูรักการสอน ฯลฯ รวมทั้ง สื่อที่อยู่ภายในตัวเราเองได้แก่ อารมณ์ความรู้สึก สัญชาตญาณหยั่งรู้ และการทำงานที่สัมพันธ์กันระหว่างมือกับสายตา และร่างกายกับจิตใจ 2) มีทัศนคติเชิงบวก รู้สึกขอบคุณต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และใช้โอกาสนั้นอย่างเต็มที่ แม้ว่าจะไม่ประสบความสำเร็จอย่างที่ตั้งใจ หรือเส้นทางชีวิตต้องเปลี่ยนไป ก็ยังคงศักยภาพในการเริ่มต้นสิ่งใหม่ ๆ เอาไว้เสมอ

บทบาทของสิ่งแวดล้อม : การอยู่ในภาวะธาตุของตนจำเป็นต้องอาศัยชุมชน กลุ่มคนพันธุ์เดียวกันที่จะช่วย ชี้นำพรสวรรค์ให้กัน แลกเปลี่ยนความคิด แบ่งปันและเปรียบเทียบเทคนิคต่าง ๆ ดังที่ผู้เขียนกล่าวว่า “การเชื่อมสัมพันธ์กับคนที่มีความชอบแบบเดียวกันเป็นการย้ำเตือนว่าคุณไม่ได้โดดเดี่ยว ยังมีคนอื่น ๆ เหมือนคุณ และในขณะที่บางคนไม่เข้าใจความชอบของคุณ แต่ยังมีบางคนเข้าใจ” (น.154) 3) บุคคลที่ประสบความสำเร็จระดับโลกหลาย ๆ คนจึงมีที่ปรึกษาที่มองเห็นความสามารถของพวกเขา (บางครั้งอาจจะก่อนที่เจ้าตัวมองเห็นหรือเป็นมุมที่ไม่เคยเห็นตัวเองมาก่อน) คอยสร้างเสริมกำลังใจ ช่วยอำนวยความสะดวก และท้าทาย ผลักดันให้พวกเขาใช้ความสามารถอย่างเต็มที่

โดยสรุป ผู้เขียนเน้นย้ำว่าภารกิจสำคัญของคนในยุคนี้ คือ การช่วยเหลือส่งเสริมให้ลูกหลานของเราได้สำรวจค้นหาความสามารถ ความถนัดและทางเลือกให้มากที่สุดที่จะทำได้ เพราะในอนาคตข้างหน้า โลกของเราจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ซับซ้อนจนคาดไม่ถึง งานการใด ๆ ที่เคยเชื่อว่ามีคนมั่นคงกำลังจะมีการใช้ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีเข้ามาแทนการทำงานของมนุษย์ หรือแม้แต่อาชีพทั่วไปที่เคยทำประเทศหนึ่ง ๆ อาจจะมีการโยกย้ายฐานการผลิตไปต่างประเทศที่มีค่าแรงถูกกว่า คนที่จะอยู่รอดและสร้างสรรค์งานที่มี

คุณค่าได้จึงต้องเป็นผู้ที่เชี่ยวชาญในงานนั้น ๆ เป็นพิเศษ มีความรักชอบในสิ่งที่ทำและมีการพัฒนาทักษะของตนเองที่สำคัญ การค้นพบธาตุไม่ใช่เป็นไปเพื่อความอยู่รอดของมนุษย์เท่านั้น แต่เพื่อให้มนุษย์สามารถดูแลโลกที่กำลังเผชิญกับวิกฤตทางสังคมและทางสิ่งแวดล้อมด้วยอย่างมีสำนึกด้วย

จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้ คือ การวิพากษ์ระบบการศึกษาและการให้คุณค่าในสังคม ที่ฝังรากลึกมานาน และส่งผลต่อการเรียนรู้และเติบโตของปัจเจกบุคคล ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจปัญหาในมุมมองภาพกว้าง แต่ในขณะเดียวกัน ผู้เขียนก็ใช้พลังของเรื่องเล่าจากการสัมภาษณ์บุคคลมาสื่อถึงความสับสน ความกังวล จุดเปลี่ยน ความหวังและความเป็นไปได้ที่เราจะก้าวข้ามอุปสรรค ข้อติดขัดของสังคม และสร้างสิ่งใหม่ ๆ ร่วมกัน สิ่งที่ผู้ประพันธ์หนังสือคิดว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้ในรายวิชา หลักสูตร การอบรมฯ เพื่อส่งเสริมให้ผู้คนค้นพบธาตุของตนเอง ได้แก่ การช่วยให้ผู้เรียนได้สำรวจศักยภาพของตนเองที่มีอยู่หลากหลาย การหันกลับมาให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของอารมณ์ ความรู้สึก ร่างกาย และความคิดที่สัมพันธ์กัน เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงพลังของตนเองและเห็นขอบข่ายของศักยภาพที่กว้างขึ้น การสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อชีวิต การมีที่ปรึกษาที่ดี และการสร้างชุมชนของคนที่มีความชอบใกล้เคียงกัน ผู้ประพันธ์หนังสือเชื่อว่าผู้อ่านจะรับรู้ได้ถึงความหวังของผู้เขียนที่มีต่อเยาวชนและโลกในวันข้างหน้าของพวกเขา และมองเห็นแนวทางการสร้างการเปลี่ยนแปลงในวิถีที่ตนเกี่ยวข้องอยู่ไม่มากนัก